

II. METODICKÁ ČÁST

Klasifikace produkce (CZ-CPA), dále jen „klasifikace CZ-CPA“, byla zavedena sdělením Českého statistického úřadu č. 275/2008 Sb. ze dne 31. července 2008 a aktualizována sdělením Českého statistického úřadu č. 323/2014 Sb. ze dne 17. prosince 2014. Klasifikace produkce (CZ-CPA) nahradila od 1. ledna 2008 Standardní klasifikaci produkce (SKP).

Klasifikace SKP vycházela z mezinárodního standardu CPA¹ 2002. Tento standard byl však zásadním způsobem zrevidován a s účinností od 1. ledna 2008 byl pod označením CPA 2008 vydán standard nový. V listopadu 2012 byly zahájeny práce na jeho aktualizaci a následně byla nařízením Komise (EU) č. 1209/2014 ze dne 29. října 2014 s účinností od 1. ledna 2015 ustanovena klasifikace Eurostatem označovaná jako CPA Version 2.1.

Cílem poslední aktualizace, jejímž výsledkem je CPA Version 2.1, byla úprava klasifikace tak, aby byla zachována srovnatelnost s jinými standardy na mezinárodní úrovni a návaznost na ně (např. Klasifikace produkce CPC², Harmonizovaný systém, Kombinovaná nomenklatura).

K hlavním změnám v klasifikaci CPA Version 2.1 oproti klasifikaci CPA 2008 patří nové uspořádání oddílů 72 (Výzkum a vývoj, autorská práva) podle aktualizovaného Frascati manuálu, do oddílu 41 (Budovy a výstavba budov) byly nově zařazeny příslušné položky z Klasifikace stavebních děl (CC)³. Struktura klasifikace však z důvodu zachování konzistence se strukturou Klasifikace ekonomických činností NACE Rev. 2⁴ zůstala do úrovně třídy (tj. 4. místa) v zásadě stejná. Ve srovnání s klasifikací CPA 2008 je aktualizovaná klasifikace CPA Version 2.1 podrobnější, počet položek na úrovni subkategorií se zvýšil z 3142 na 3218. Systém kódování zůstal stejný. V obou verzích klasifikace mohou být použity stejné kódy, avšak s odlišným obsahem, který odpovídá konkrétním sekcím, oddílům, skupinám, třídám, kategoriím a subkategoriím.

V návaznosti na aktualizovaný evropský standard CPA Version 2.1 byla vytvořena česká jazyková verze klasifikace CZ-CPA, která tomuto standardu kódově i obsahově zcela odpovídá.

Klasifikace CZ-CPA, účinná od 1. ledna 2008, byla aktualizována s účinností od 1. ledna 2015.

Je závazná pro statistická zjišťování prováděná podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, a dále v případech, kdy tak stanoví zvláštní zákon nebo jiný legislativní předpis.

Publikace obsahuje kromě vlastní klasifikace také vysvětlivky a převodník. Vysvětlivky jsou publikovány v části IV. této publikace. Převodník kódů klasifikace CZ-CPA 2008 na kódy klasifikace CZ-CPA 2015 je publikován v části V.

Konstrukce klasifikace:

Klasifikace CZ-CPA je hierarchická, šestimístná.

Klasifikace CZ-CPA je tvořena:

- a) první úrovní, jejíž položky jsou označeny jednomístným písmenným kódem (sekce),
- b) druhou úrovní, jejíž položky jsou označeny dvojímístným číselným kódem (oddíly),
- c) třetí úrovní, jejíž položky jsou označeny trojmístným číselným kódem (skupiny),
- d) čtvrtou úrovní, jejíž položky jsou označeny čtyřmístným číselným kódem (třídy),
- e) pátou úrovní, jejíž položky jsou označeny pětimístným číselným kódem (kategorie),
- f) šestou úrovní, jejíž položky jsou označeny šestimístným číselným kódem (subkategorie).

Klasifikace CZ-CPA obsahuje:

- 21 sekcí,
- 88 oddílů,
- 262 skupin,
- 576 tříd,
- 1357 kategorií,
- 3218 subkategorií.

Klasifikace CZ-CPA obsahuje celkem 5522 položek.

¹ CPA (Statistical Classification of Products by Activity)

² CPC (Central Product Classification)

³ CC (Classification of Types of Constructions)

⁴ NACE (Statistical Classification of Economic Activities)

Předmět klasifikace:

Předmětem klasifikace CZ-CPA je produkce, tj. výsledek ekonomických činností. Ekonomické činnosti jsou tříděny v klasifikaci CZ-NACE. Tyto dvě klasifikace (CZ-NACE a CZ-CPA) na sebe navazují, což je patrné na jejich struktuře.

Produkce je v zásadě dvojího charakteru: produkty a služby.

Produkty jsou všechny průmyslové, zemědělské, lesnické a jiné výrobky, plodiny atd., které jsou výrobci (producenty) dále předávány odběratelům - koncovým spotřebitelům, subjektům k dalšímu zpracování nebo prodejcům.

Důležitou součástí výrobků jsou díly (popř. příslušenství). Jedná se o díly různých strojů a zařízení, které jsou klasifikované převážně v oddílech 25 až 32. Díly se obvykle zařídí do stejné třídy (příp. do stejného oddílu) jako kompletní výrobek. Výjimkou jsou však např. díly pro svítidla (svítidla jsou klasifikována v oddílu 27, plastové díly pro svítidla jsou klasifikovány v oddílu 22, skleněné díly v oddílu 23).

V klasifikaci CZ-CPA jsou rovněž uvedeny odpady a druhotné suroviny, které však nelze považovat za produkty vznikající jako záměrný výsledek ekonomické činnosti.

Služby mohou být výrobního i nevýrobního charakteru.

K službám výrobního charakteru, které se vyskytují v klasifikaci CZ-CPA, se řadí subdodavatelské práce. **Subdodavatelské práce** (v klasifikaci CZ-NACE též outsourcing) jsou práce, kterými se dodavatel podílí na výrobě výrobku. Práci vykonává na materiálu (meziprojektu), který vlastní zadavatel. Dodavatel tedy dodává svou práci formou dodávky na zakázku (na základě smlouvy nebo dohody). Subdodavatelské práce jsou v klasifikaci CZ-CPA uvedeny v oddílech 10 až 32 jako samostatné položky na úrovni subkategorií, označovány jsou zpravidla kódem XX.XX.99.

K dalším službám, které se vyskytují v klasifikaci CZ-CPA, patří **podpůrné služby**, které mohou být vyčleněny na úrovni skupin, tříd, může jim být vyčleněn i celý oddíl (09 Podpůrné služby při těžbě), vyskytují se v různých částech klasifikace. Podpůrné služby jsou služby nevýrobního charakteru, nevedou k výrobku, meziprojektu či samotné poskytované službě. Jsou to služby pro výrobce (producenta) nebo poskytovatele služeb, zajišťují správný chod výrobního procesu či služby.

Opravy výrobků se nezatřídí ve stejném oddílu jako výroba. Pro opravy výrobků je vytvořen speciální oddíl (95 - opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost), skupiny (33.1 - opravy kovodělných výrobků, strojů a zařízení, 45.2 - opravy motorových vozidel); opravy vrtných zařízení jsou klasifikovány kódem 09.10.12, opravy letadel a leteckých motorů kódem 30.30.6 a opravy motocyklů kódem 45.40.5.

Instalace průmyslových strojů a zařízení se zařídí ve skupině 33.2.

Princip zařídování:

Každému výrobku či službě je přidělen v každé úrovni klasifikace CZ-CPA pouze jeden kód. Protože je klasifikace hierarchická, platí přímá návaznost kódů jednotlivých úrovní na sebe. Obecně platí, že klasifikovat se začíná na nejvyšší úrovni (sekce) a pokračuje se přes nižší úrovně (oddíl, skupina, třída, kategorie) až k úrovni nejnižší (subkategorie).

Vysvětlivky:

Vysvětlivky popisují náplň jednotlivých položek. Byly vypracovány na základě podkladu vytvořeného Eurostatem. Vysvětlivky byly vypracovány zejména pro služby, při zařídování produktů může pomoci zejména převodník na Kombinovanou nomenklaturu. Vysvětlivky jsou uvedeny nejčastěji u šestimístných položek. Pokud však vysvětlivka platí shodně pro všechny detailnější položky, může být uvedena i u položek vyšší úrovně.

Vysvětlivky i převodníky jsou uvedeny jak v této publikaci, tak i na internetových stránkách ČSÚ na adrese www.czso.cz, v záložce Klasifikace, číselníky.